

Rotterdam, 14 maart '07

Aan:

De Minister voor Wonen, Wijken en Integratie

Mw. Drs. C.P. Vogelaar

Postbus 20951

2500 EZ Den Haag

Betreft: bevindingen van het NPRD

Ons kenmerk: 4.4.2./2007/GG/BEV

Geachte mevrouw Vogelaar,

In het Ministerieel Besluit tot instelling van het Nationaal Platform voor overleg en samenwerking tegen Racisme en Discriminatie is in Artikel 5 lid 2 vastgelegd dat het platform jaarlijks voor 1 april inhoudelijk verslag van haar bevindingen uitbrengt aan u, hetgeen het platform bij deze doet.

Het NPRD is verheugd over het feit dat de regering de aanpak van discriminatie tot speerpunt heeft gemaakt. Het platform wil hierop inhaken en vraagt uw aandacht voor een aantal specifieke thema's, te weten: het landelijk dekkend netwerk van antidiscriminatievoorzieningen, monitoring, intersectionele (meervoudige) discriminatie en exitprogramma's voor radicalen.

Alvorens dieper op deze thema's in te gaan wil het platform een aantal opmerkingen plaatsen die alle thema's raken dan wel een algemeen karakter hebben. Het NPRD is verheugd over de grotere aandacht voor de strafrechtelijke afdoening van discriminatiezaken, zoals o.a. vastgelegd in het *Landelijk Kader Nederlandse Politie 2007*, maar is van mening dat het strafrecht gezien moet worden als het ultimatum remedium. In het regeerakkoord ligt de nadruk op de strafrechtelijke afdoening van discriminatie en is de focus met name gericht op de arbeidsmarkt. Het platform is van mening, dat er meer oog moet zijn voor preventieve activiteiten en dat het beleid zich moet richten op alle maatschappelijke terreinen. Daarnaast vindt het platform het belangrijk, dat daar waar dat mogelijk is

organisaties samenwerken, samen optrekken en activiteiten onderling afstemmen. Hierbij horen volgens het NPRD van overheidswege een integrale visie op discriminatie en centrale coördinatie en sturing.

Eveneens wil het platform zijn zorg uitspreken over het maatschappelijk klimaat. Met name de positie van islamitische burgers baart het NPRD zorgen. Hun fundamentele rechten worden doorlopend ter discussie gesteld en hun burgerschap wordt in twijfel getrokken. Volgens het NPRD is er sprake van een groeiend anti-islamisme, dat leidt tot verdergaande tegenstellingen en dat een sta in de weg is voor een gedeeld burgerschap. Van groot belang is, dat de overheid het voortouw neemt in het bevorderen van de dialoog tussen burgers. Het gaat daarbij niet alleen om de interreligieuze dialoog, hoe belangrijk en zinvol deze ook is, omdat die zich uitsluitend richt op de geïnstitutionaliseerde islam. Het probleem van het anti-islamisme is echter veel breder. Burgers met bijvoorbeeld een Turkse of Marokkaanse achtergrond worden door hun omgeving uitsluitend aangesproken en beoordeeld op hun door die omgeving al dan niet terecht toegekende islamitische identiteit. Zij moeten zich verantwoorden voor daden van andere moslims in Nederland en zelfs daarbuiten en zien zich geconfronteerd met verdergaande negatieve stereotypering. Dit leidt niet alleen tot een afnemend welbevinden bij die burgers en een toenemend terugtrekken in eigen kring, maar heeft ook directe gevolgen voor hun maatschappelijke participatie. Negatieve beeldvorming bemoeilijkt de in- en doorstroom op de arbeidsmarkt en draagt bij aan een verdergaande segregatie binnen het onderwijs en in wijken. Ook maatschappelijke en overheidsorganisaties benaderen moslims doorgaans louter vanuit hun religie. Het is van groot belang, dat de overheid het goede voorbeeld geeft, zorgvuldig omgaat met bepaalde thema's en bedacht is op negatieve beeldvorming. De overheid zou iedere gelegenheid moeten aangrijpen om de gelijkwaardigheid van alle burgers te benadrukken. Met het oog daarop is het platform van mening, dat de in het regeerakkoord opgenomen passage met betrekking tot gewetenbezwaren van ambtenaren bij het voltrekken van huwelijken tussen personen van gelijk geslacht ongelukkig is. Het NPRD beseft, dat de coalitiepartijen slechts bestaande regels hebben willen bevestigen, maar dit heeft onnodige maatschappelijke onrust opgeleverd en burgers uit elkaar gedreven.

In het licht van het voorafgaande vraagt het platform ook aandacht voor het grote aantal discriminatieklachten die bij antidiscriminatiebureaus worden ingediend over overheids- en semi-overheidsorganen. In 2005 had dertien procent van alle klachten bij de bureaus hier betrekking op. Het NPRD beseft dat het op jaarbasis gaat om grote aantallen contacten tussen burgers en overheid, maar anderzijds moet er ook oog zijn voor het feit, dat de ingediende klachten slechts het topje van de ijsberg vormen. Het in Artikel 1 van onze Grondwet opgenomen gelijkheidsbeginsel en discriminatieverbod hebben primair betrekking op de relatie tussen overheid en burgers en juist van de overheid mag de burger een gelijke en non-discriminatoire behandeling verwachten en zelfs eisen.

Het NPRD is blij met het traject dat door de rijksoverheid is ingezet om te komen tot een landelijk dekkend netwerk van antidiscrimatievoorzieningen. Het platform is met u van mening, dat het belangrijk is dat alle burgers in gelijke mate toegang hebben tot een professionele voorziening, waar zij terecht kunnen met hun klachten en ondersteuning kunnen krijgen. Voor de jaren 2006 en 2007 is door de overheid een overgangsregeling ingesteld in afwachting van een wettelijke regeling. Het NPRD hoopt, dat deze wettelijke regeling van kracht wordt in 2008 en dat er van overheidswege voldoende middelen ter beschikking komen om de professionaliteit van het netwerk te waarborgen. De oprichting van een landelijke vereniging van regionale voorzieningen en de omvorming van het Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie tot stafbureau van deze vereniging draagt volgens het platform eveneens bij aan een structurele verbetering van het netwerk.

Belangrijke speerpunten voor de nabije toekomst zijn volgens het NPRD het vergroten van de meldingsbereidheid onder burgers die zich geconfronteerd zien met discriminatie. Uit diverse onderzoeken, o.a. de *Monitor Rassendiscriminatie 2005*, komt naar voren dat burgers slechts in beperkte mate discriminatie melden of hulp zoeken. Een landelijke campagne kan bijdragen aan de bewustwording, dat discriminatie onacceptabel is, teneinde de weerbaarheid van burgers en de meldingsbereidheid vergroten. Mede in het licht hiervan vindt het platform het belangrijk dat een laagdrempelige voorziening als de Commissie Gelijke Behandeling gehandhaafd en toegankelijk blijft.

Nauw verweven met het voorafgaande zijn de problemen rond een eenduidige registratie van discriminatieklachten en de dataverzameling. Momenteel bestaan binnen vele sectoren en organisaties separate registraties, die niet aan elkaar gekoppeld kunnen worden, en vindt nauwelijks data-uitwisseling en centrale dataverzameling plaats. Het NPRD hecht veel belang aan een goede monitor, niet alleen met het oog op de bestaande internationale verplichtingen, maar meer nog met het oog op het vergroten van de inzichten met betrekking tot discriminatie en de verschijningsvormen ervan. De ontwikkeling van een nieuw registratiesysteem binnen het politieapparaat vindt het platform een stap in de goede richting. Dat geldt eveneens voor de centrale registratie van discriminatieklachten binnen het onderwijs door de Inspectie voor het Onderwijs. Helaas beperkt die registratie zich alleen tot het primair en voortgezet onderwijs. Het platform is voorstander van registratie- en rapportageverplichtingen voor alle onderwijsinstellingen. Tekortkomingen ziet het NPRD ook waar het gaat om registraties met betrekking tot discriminatie op de arbeidsmarkt. Registraties ontbreken in het geheel of zijn niet toegankelijk. Daarentegen is het platform van mening dat de door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geïnitieerde landelijke discriminatiemonitor arbeidsmarkt een goede stap in de richting is om meer zicht te krijgen op de materie.

Niet alleen registraties zijn belangrijk, maar ook onderzoek is noodzakelijk. Met name waar het gaat om intersectionele (meervoudige) discriminatie zijn nauwelijks data beschikbaar. Specifiek denkt het NPRD hier aan de positie van zwarte en migrantenvrou-

wen. De Visitatiecommissie heeft daar recent reeds uw aandacht voor gevraagd en aangedrongen op nader onderzoek. Het platform onderschrijft de noodzaak van dergelijk onderzoek. Van belang is om te weten of deze groep vrouwen extra weerstanden ontmoet, waardoor hun emancipatie, maatschappelijke integratie en participatie- en carrière mogelijkheden extra belemmerd worden, en of extra beleidsmaatregelen noodzakelijk zijn.

Van een geheel andere orde is het gebrek aan hulp aan diegenen die uit het (islamitisch of rechts-) radicale milieu willen stappen. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Duitsland en een aantal Scandinavische landen kent Nederland op dit moment geen zogenaamde exitprogramma's. De Anne Frank Stichting en de Universiteit Leiden hebben daar ook op aangedrongen in hun laatste monitor, *Monitor racisme & extremisme, zevende rapportage*, en het NPRD sluit zich hierbij aan. Het is van groot belang, dat mensen die willen breken met een radicaal milieu daar de nodige hulp en begeleiding bij krijgen, omdat slechts weinigen het op eigen kracht redden. Het platform is voor een snelle ontwikkeling van Nederlandse exitprogramma's.

Met vriendelijke groet,

dr. E. Borst – Eilers
voorzitter

G. Grubben
secretaris